

Το σκήνωμα του μάρτυρα Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ φτάνει στην Αθήνα (25-4-1871) (Μάνος Βενιέρης, Συγγραφέας, Ηθοποιός και Σκηνοθέτης)

/ [Πεμπτούσια](#)

Πηγή www.sansimera.gr

Μετά την Επανάσταση η εθνική μνήμη δεν είχε σβήσει. Σιγόκαιγε στις καρδιές ανθρώπων φιλογενών, κληρικών και διανοούμενων. Με τις δικές τους ενέργειες αποφάσισε η, πάντοτε αναβλητική, επίσημη πολιτεία τον επαναπατρισμό του ιερομάρτυρα Πατριάρχη. Έπρεπε να περάσουν 50 χρόνια για να θυμηθεί το Ελληνικό Κράτος τον μεγαλόπνοο, ένδοξο και φτωχό Γρηγόριο.

Στα 1871 το ατμόπλοιο «Βυζάντιον» ξεκίνησε για την Οδησό. Αποστολή του η ανακομιδή των λειψάνων του εθνάρχη και η μεταφορά τους στην Ελλάδα. Η ειδική επιτροπή καλωσορίστηκε απ' την ομόδοξη Ρωσία με ιδιαίτερες τιμές. Ο Πατριάρχης αναπαυόταν στο ναό της Αγίας Τριάδος και οι πιστοί Ρώσοι χριστιανοί τον τιμούσαν χρόνια σαν άγιο. Οι Έλληνες πήραν τη λάρνακά του, την τοποθέτησαν σε δεύτερη μεγαλύτερη και τη μεταφέρανε στο «Βυζάντιον». Πλήθος λαού και κλήρου, σώματα κοζάκων και ιππικού συνόδευσαν την ιερή πομπή. Απέπλευσε το ατμόπλοιο και η Οδησός αποχαιρέτησε τον Γρηγόριο.

Αξίζει να αναφερθεί και κάτι εξωφρενικό: Από πριν, Τούρκοι διπλωμάτες

απαιτούσαν τη μεταφορά των λειψάνων στην Κωνσταντινούπολη. Αιτιολογία; Ο Πατριάρχης ήταν, λέει, Οθωμανός υπήκοος! Το θράσος των κατακτητών συνεχιζόταν μισό αιώνα αργότερα και θα συνεχίζεται εσαεί... Το λειψανοφόρο «Βυζάντιον» έφτασε στον Πειραιά στις 14 Απριλίου 1871. Το υποδέχτηκε το θωρηκτό «Βασιλεύς Γεώργιος». Στο κατάστρωμά του μεταφέρθηκε το σκήνωμα και τελέστηκε θεία λειτουργία.

Η μεγάλη μετακομιδή των λειψάνων έγινε στις 25 Απριλίου. Τελετή συγκλονιστική και αποθεωτική. Συναγερμός του λαού σε Πειραιά και Αθήνα. Μεγαλειώδης πομπή. Κλήρος, πολιτική ηγεσία, στρατός και χιλιάδες κόσμου συνόδεψαν τον Γρηγόριο. Ο βασιλιάς Γεώργιος και η βασίλισσα Όλγα ακολουθούσαν τη λάρνακα, που μεταφερόταν πάνω σε άρμα του Πυροβολικού. Τέσσερα καταστόλιστα άλογα έσερναν το άρμα, ενώ οι μουσικές παιάνιζαν. Ο Πατριάρχης, που κάποτε έφτιαχνε προμαχώνες στήνοντας κανόνια για να προστατέψει την Πόλη, τώρα έμπαινε στην πόλη των Αθηνών πάνω σε άρμα πυροβόλου. Πολέμαρχος πάντα και θριαμβευτής!

Η πομπή διέσχισε την οδό Πειραιώς, την πλατεία Ομονοίας, την οδό Σταδίου κι έφτασε στην πλατεία Συντάγματος. Κατά τη διαδρομή ψαλλόταν ο Κανών της Αναστάσεως και διάφορες δεήσεις στα σημεία στάθμευσης. Κατόπιν, από την οδό Ερμού κατέληξε στο Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.

Την επόμενη χρονιά, στις 25 Μαρτίου 1872, έγιναν τα αποκαλυπτήρια του γνωστού ανδριάντα στο πλάτωμα των Προπυλαίων του Πανεπιστημίου της Αθήνας. Δημιουργός του ο Τηνιακός γλύπτης Γ. Φυτάλης.

Στη γιορτή της επετείου της Εθνεγερσίας και των αποκαλυπτηρίων άστραψε και βρόντησε μια σπουδαία φωνή. Ήταν ο ποιητής Αριστοτέλης Βαλαωρίτης. Απήγγειλε το διθυραμβικό ύμνο του Πατριάρχη μέσα σε γενική συγκίνηση:

Πώς μας θωρείς ακίνητος; Πού τρέχει ο λογισμός σου,

τα φτερωτά σου τα όνειρα; Γιατί στο μέτωπό σου

να μη φυτρώνουν, γέροντα, τόσες χρυσές αχτίδες,

όσες μας δίδει η όψη σου παρηγοριές κι ελπίδες;

Γιατί στα ουράνια χείλη σου να μη γλυκοχαράζει,

πατέρα, ένα χαμόγελο; Γιατί να μη σπαράζει

μέσα στα στήθη σου η καρδιά, και πώς στο βλέφαρό σου

ούτ' ένα δάκρυ επρόβαλε, ουτ' έλαμψε το φως σου;
Το μάρμαρο μένει βουβό. Και θε να μείνει ακόμα
ποιος ξέρει ως πότε αμίλητο το νεκρικό του στόμα.
Κοιμάται κι ονειρεύεται. Και τότε θα ξυπνήσει,
όταν στα δάση, στα βουνά, στα πέλαγα βροντήσει
το φοβερό μας κήρυγμα... «Χτυπάτε, πολεμάρχοι!
Μη λησμονείτε το σχοινί, παιδιά, του Πατριάρχη!»...

Το πλήθος έκλαιγε ακούγοντας τον Βαλαωρίτη. Το πεσμένο εθνικό φρόνημα εκείνης της εποχής τονώθηκε και πήρε διαστάσεις ενθουσιασμού και πανελλήνιας αφύπνισης.

Πηγή www.sansimera.gr

Στις 8 Απριλίου 1921, εκατό χρόνια μετά το μαρτύριό του, έγινε η αγιοποίηση του Γρηγορίου. Η Εκκλησία καθιέρωσε επίσημα το όνομά του στη χορεία των

«πατέρων, πατριαρχών, προφητών, αποστόλων, κηρύκων, ευαγγελιστών, μαρτύρων, ομολογητών, εγκρατευτών, ιερομαρτύρων, ως αγίου εορταζομένου την ημέρα του μαρτυρίου του. Την δεκάτη Απριλίου παντός έτους, εις αιώνα τον άπαντα».

Τιμήθηκε μεταθανάτια, λοιπόν, ο Γρηγόριος. Αναγνωρίστηκε η θυσία του και η προσφορά του στην Εκκλησία και στο Έθνος. Ιερομάρτυρας και εθνομάρτυρας. Η πύλη του Πατριαρχείου όπου απαγχονίστηκε έμεινε για πάντα κλειστή σαν ένδειξη τιμής, οδύνης και πένθους.

Πηγή: Μάνος Βενιέρης, Η Μεγάλη Θυσία· Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄, Αφηγηματική βιογραφία, σελ. 204-206, Εκδόσεις Ακρίτας, Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2011.